

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Երևանի Լեոյի հ. 65 ավագ դպրոց» ՊՈԱԿ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝

Արժեքային համակարգի ձևավորման
խնդիրները <<Ֆիզիկա>> առարկայի
դասավանդման ընթացքում

Ղեկավար՝

Կարինե Սամվելյան

Կատարող՝

Նելլի Բաղդասարյան

ԵՐԵՎԱՆ 2023

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Երկրի զարգացման հաջողությունը մեծապես կախված է հասարակության ինտելեկտուալ ներուժի աճի տեմպերից, ինչի պատճառով դպրոցականների նպատակային ինտելեկտուալ զարգացումը բոլոր ակադեմիական առարկաների և առաջին հերթին ֆիզիկայի ուսուցման գործընթացում այդքան կարևոր է:

Յուրաքանչյուր, այդ թվում նաև ֆիզիկայի ուսուցչի առաջ կանգնում է առարկայի ուսումնական դասընթացի նյութերով արժեքների համակարգի ձևավորման, սովորողների անձի դաստիարակության խիստ բարդ խնդիրը: Որպեսզի ֆիզիկա առարկան յուրաքանչյուր աշակերտի համար անձնային նշանակություն ստանա, անհրաժեշտ է, որ դասի ընթացքում ստեղծվի ստեղծագործական, համագործակցության մթնոլորտ, խրախուսվի իմացական ցանկացած գործընթաց, խրախուսվի յուրաքանչյուր նախաձեռնություն, յուրաքանչյուր իմացական փորձ:

Ֆիզիկայի դասավանդումը կապված է իրական աշխարհի երևույթների մասին գիտելիքների համակարգման և ընդհանրացման հետ: Լինելով գիտատեխնիկական առաջընթացի հիմք՝ ֆիզիկան ուսանողներին ցույց է տալիս գիտական գիտելիքների հումանիստական էությունը՝ ընդգծելով նրանց հատուկ բարոյական արժեքը: Ֆիզիկան ձևավորում է ուսանողների ստեղծագործական կարողությունները, նրանց աշխարհայացքն ու համոզմունքները, այսինքն. նպաստում է բարձր բարոյական անհատականության դաստիարակությանը:

Ուսուցման այս հիմնական նպատակին կարելի է հասնել միայն այն դեպքում, երբ ֆիզիկայի ուսուցման գործընթացում աշակերտը ոչ միայն ստանում է որոշակի գիտելիքներ, այլ, հասկանալով դրա արժեքը, տիրապետում է այն ինքնուրույն ձեռք բերելու և կիրառելու կարողությանը:

Ուսուցման գործընթացը պետք է կազմակերպվի այնպես, որ ուսումն ու գիտելիքը դառնա աշակերտի կյանքի իմաստը՝ առաջնակարգ անձնական կարիքներից մեկը: Դա հնարավոր է միայն այն դեպքում, եթե աշակերտը կրթական գործունեության ընթացքում գտնում է իր անհատականության ամբողջական արտահայտությունը, իր կարողությունների կիրառումը:

**ԱՐԺԵՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ <<ՖԻԶԻԿԱ>> ԱՌԱՐԿԱՅԻ
ԴԱՄԱՎԱՆԴՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ**

Ֆիզիկայի ուսուցումը կապված է իրական աշխարհի երևույթների վերաբերյալ գիտելիքների համակարգվածության և ընդհանրացման հետ: Հիմք հանդիսանալով գիտատեխնիկական առաջընթացի, ֆիզիկա ցույց է տալիս սովորողներին մարդասիրական էությունը գիտական գիտելիքների, ընդգծելով նրանց հատուկ բարոյական արժեք: Ֆիզիկան ձևավորում է ուսանողների ստեղծագործական ունակությունները, նրանց աշխարհայացքն ու համոզմունքները, այսինքն. նպաստում է բարձր բարոյական անհատականության դաստիարակությանը:

Ուսուցման այս հիմնական նպատակին կարելի է հասնել միայն այն դեպքում, երբ ֆիզիկայի ուսուցման գործընթացում ուսանողը ոչ միայն կստանա որոշակի գիտելիքներ, այլ, հասկանալով դրանց արժեքը, տիրապետի դրանք ինքնուրույն ձեռք բերելու և կիրառելու հմտություններին:

Ուսուցման գործընթացը պետք է կազմակերպվի այնպես, որ ուսուցումը, ճանաչողությունը ուսանողի համար դառնա կյանքի իմաստ, անձնական առաջատար կարիքներից մեկը: Դա հնարավոր է միայն այն դեպքում, եթե ուսումնական գործունեության մեջ ուսանողը գտնի իր անհատականության ամբողջական արտահայտությունը, իր ունակությունների օգտագործումը, այսինքն. կգտնի իր հաստատման առավել բարենպաստ հնարավորությունները որպես անձ:

Ուսուցման անհատական իմաստը հասկանալը կախված է նրանից, թե ինչ արժեքներ է նա սովորում իր շրջապատից, գիտելիքների նկատմամբ ինչ արժեքային կողմնորոշումներ են ձևավորվում ուսուցման գործընթացում: Ուսանողների գիտելիքների նկատմամբ արժեքային կողմնորոշման ձևավորման գործընթացի նպատակն այն է, որ ուսման նկատմամբ նրանց գիտակցված վերաբերմունքը սոցիալական կարիքների դրսևորում է, այսինքն. անհրաժեշտ է ուսումը վերածել անձնական անհրաժեշտության, որը համընկնում է սոցիալական կարիքների հետ: Այս գործընթացում անհրաժեշտ է հաշվի առնել ուսանողների արժեքային կողմնորոշումը գիտելիքների նկատմամբ:

Դպրոցի իրական պրակտիկան, հետազոտությունների վերլուծությունը, սեփական փորձը թույլ են տալիս ենթադրել, որ ուսանողների ճանաչողական գործունեության ակտիվացման խնդիրը, որպես ուսանողների անհատական անձնական հատկությունների մոբիլիզացման խնդիր, շարունակում է արդիական լինել և հետագա ուսումնասիրությունների կարիք ունի, քանի որ կրթական և ճանաչողական գործունեությունը շարունակում է մնալ առաջատար և որոշում է դպրոցականների սոցիալական կարգավիճակը երկար տարիներ:

ՀՀ ԿԳՆ-յան կողմից հաստատված Հանրակրթության պետական չափորոշում առաջին անգամ հստակ սահմանվեցին արժեքային համակարգի ձևավորմանն ուղղված սովորողին ներկայացվող պահանջները, որոնք արտահայտվում են սովորողի համապատասխան գործողությունների, վերաբերմունքի և վարքի միջոցով:

Հնարավոր դարձավ ձևակերպել հետևյալ դաստիարակչական խնդիրները, որոնք անհրաժեշտ է լուծել ֆիզիկայի դասերին:

1. Սովորողներին ծանոթացնել գիտության և տեխնիկային դասականների ստեղծագործություններին՝ որպես անձի դաստիարակության ու ինքնաիրացման միջոցի:

Ֆիզիկայի դասերին դիմելով նշանավոր ֆիզիկոսների կենսագրությունների հետ կապված նյութերին, վերլուծելով դրանք, սովորողը հաղորդակցվում է ստեղծագործական գործունեության արժեքներին, ծանոթանում մասնագիտության մեջ հաջողված աշխատանքի ալգորիթմներին, և արդյունքում մշակում է գիտական գործունեության, գիտական գիտելիքի և գիտության մասին իր սեփական կարծիքը: Այս ամենն, անկասկած, դրականորեն կազդի սովորողի ակտիվության վրա, կդրդի նրան պատասխանատվությամբ հետազոտելու ծրագրային նյութը:

Նշենք այն պայմանները, որոնք ապահովում են ֆիզիկայի ուսուցման պրոցեսում կենսագրական նյութերի օգտագործման արդյունավետությունը:

Նախ, այդօրինակ տեղեկությունները պետք է նվազագույն լինեն իրենց բովանդակության ծավալով և ուսումնական ժամանակի ծախսերի առումով:

Անհրաժեշտ է նախապես առանձնացնել նշանավոր ֆիզիկոսներին, որոնց կյանքն ու գործունեությունը պետք է ուսուցանվի քիչ թե շատ հիմնավոր:

Երկրորդ՝ կենսագրական նյութը պետք է միաժամանակ կապված լինի կոնկրետ նյութի հետ, ներառվի ընթացիկ նյութի շարադրման տրամաբանության մեջ: Անհրաժեշտ է սովորողների գիտակցությանն հասցնել այն, թե կոնկրետ ինչ է արել այս կամ այն գիտնականը, ինչպես են նրա հայտնագործությունները կամ գյուտերը ծառայում մարդկության բարորությանը:

Երրորդ՝ Կենսագրական նյութը պետք է խթանի ուսումնական բարդ նյութի յուրացումը: Այս դեպքում նոր նյութի մատուցումը պետք է սկսվի գիտնականի գյուտարարական տաղանդը, նպատակին հասնելու նրա աշխատասիրությունն ու համառությունը ցույց տվող անջնջելի, հուզականորեն հագեցած օրինակով: Օրինակ, նպատակահարմար է պատմել Ֆարադեյի կողմից էլեկտրամագնիսական մակաձման երևույթի հայտնագործությունը, կամ Պ Կյուրիի կողմից ռադիոակտիվության հայտնագործությունը:

Չորրորդ՝ Կարևոր է սովորողներին ծանոթացնել գիտնականի մտածողության ոճին: Գիտնականների ստեղծագործության հետ ծանոթանալիս սովորողները պետք է տեսնեն ստացված արդյունքները մարդկանց պրակտիկ կարիքներին ծառայեցնելու նրանց ձգտումը, նրանց բարձր քաղաքացիականությունը:

2. Հիմնարար ֆիզիկական տեսությունների և գիտափորձերի, հետազոտության մեթոդների ուսումնասիրության հիման վրա սովորողների մեջ ձևավորել պատկերացում առա այն, թե ինչպիսի դժվարությամբ են ձեռք բերվում, հիմնավորվում ու կառուցվում գիտական գիտելիքները, ձևավորվում համոզմունքներ աշխարհի գիտական պատկերի մարդու համար նրա կարևորության մասին: Աշխարհայացքային արժեքների ձևավորված համակարգը կարող է սովորողի ընդհանուր կուլտուրայի և բազմազան ու բարդ փորձարարական միջոցներով և ոչ պակաս տեսական մտակառուցումներով ֆիզիկայի աշխարհի միջև կամրջի դեր կատարել: Արդյունքում ֆիզիկական գիտելիքների ու պատկերացումների աշխարհը ձեռք է բերում մշակութային արժեք:

Ժամանակակից կյանքում գիտնականի տեղի ու դերի, գիտության, մարդու և բնության փոխազդեցության, անձնային և համամարդկային խնդիրների լուծման մեջ բարոյական արժեքների որոշիչ դերի մասին հարցերի քննարկումները կօգնեն սովորողներին կուտակելու այդ պրոբլեմների մասին անձնային դատողությունների փորձ: Նրանց մեջ պետք է ձևավորվեն բարոյական հայացքներ ու համոզմունքներ, արժեքային դիրքորոշումներ, որոնք հնարավորություն՝ կտան դպրոցականներին օբյեկտիվորեն գնահատել իր շրջապատող մարդկանց վարքի մարդկայնության չափը:

Սովորողներին ֆիզիկայի դերը, ասենք, հայրենիքի պաշտպանության և ռազմական տեխնիկայի առեղծման մեջ բարահատելով ֆիզիկայի դասերին ուսումնասիրվող ֆիզիկական երեայթների ու օրենքների ռազմական տեխնիկայում կոնկրետ կիրառման օրինակներով, ապագա զինվորին անհրաժեշտ պրակտիկ կարողությունների ձևավորումով դրվում են սովորողների ռազմահայրենասիրական դաստիարակության հիմքերը:

3. Զարգացնել հուզական արժեքային մտածողությունը գիտության և արվեստի փոխազդեցության օրինակով:

Այս ուղղությամբ ուսուցչի նպատակամետ գործունեությունը հնարավորություն է տալիս սովորողների մեջ ձևավորել ֆիզիկական երևույթների ու կատարվող փորձերի գեղագիտական գրավչության մասին պատկերացումներ: Գեղարվեստական գրականության, գեղանկարչական արվեստի, երաժշտության տարրերի օգտագործումը ֆիզիկայի դասերին թույլ է տալիս դիմել պատկերավոր մտածողությանն այնտեղ, ուր դատողությունները՝ չափազանց բար են դառնում: Արվեստի ու գիտության աշխարհների առադրումով սովորողները համոզվում են, որ այդ երկու աշխարհներն էլ սկզբունքորեն հենվում են միևնույն համապիտանի արժեքների վրա: Գիտնականի ու արվեստագետի ստեղծագործությունների համեմատումը կօգնի սովորողներին ճանաչել իրենք իրենց ու կողմնորոշվել, թե գործունեության որ ոլորտում է նպատակահարմար կիրառել իրենց ընդունակությունները, հնարավորություններն ու գիտելիքները:

Ֆիզիկայի դասին ամեն ինչ պիտի լինի գեղեցիկ, ներդաշնակ, հետաքրքիր, միայն այդ ժամանակ այն հետաքրքիր կլինի թե՛ ուսուցչի, թե՛ աշակերտի համար: Օգտակար է

ընտրել դասին համապատասխան երաժշտություն, նկարներ, դասի թեմային վերաբերող այս կամ այն ֆիզիկական երևույթի նկարագրությամբ գրական գործերից հատվածներ:

Բազմաթիվ օրինակներով սովորողներն համոզում են, որ շատ հաճախ որտեղ գեղեցկությունն է, այնտեղ էլ ճշմարտությանն է: Ֆիզիկայի հիմնարար օրենքները, որպես կանոն գեղեցիկ ենք Դասերը, որոնցում կիրառվում է հատուկ ընտրված գեղագիտական նյութ, հարստացնում են սովորողների հուզաշխարհը, ծանոթացնում են այն խոր ներդաշնակությանը, որը որոշում է բնության արտաքին գեղեցկությունը: Օրինակ արձագանքի առկայության կամ բացակայության բառը, երների կամ ջրվեժի աղմուկը, ծիածանի առաջացումը, երկնքի կապույտ գույնը, լույսի և ստվերի խար: Իսկ եթե այդպիսի դասերն ուղեկցվում են նաև պատմական փաստերի մասին զրույցներով, արձակագիրների կամ պոետների ստեղծագործություններից հատվածների ընթերցումով վստահ եղեք, որ այդ թեման սովորողները երկար ժամանակ կհիշեն:

Արդյունքում դպրոցականների մեջ ձևավորվում է ֆիզիկական աշխարհի գեղագիտական տեսանում, որն ուժեղացնում է գիտական իմացության արժեքը և միաժամանակ ապես ընդարձակում գեղեցիկի մասին նրանց ավանդական պատկերացումները: Օրինակ ալիքային շարժման ուսումնասիրումը՝ Ավագովսկու նկարների ֆոնին: Ֆիզիկայի և տեղնիկայի ոլորտում մեր երկրի հակայական հաջողությունները հնարավորություն են տալիս ֆիզիկայի դպրոցական դասընթացում սովորողների մեջ ձևավորել իր հայրենիքի հանդեպ հպարտության զգացում: Հայ ժողովրդի մշակութային ժառանգության առաձևեր, ապարատներ, հեքիաթներ, ասույթներ, բիլինաներ, երգեր ու բանաստեղծություններ) օգտագործումը հնարավորություն է տալիս ձևավոր տեղեկույթը ընկալելու, մշակելու և նայորդելու խոսքային պատկերավոր սիմվոլիկ ձևեր, վերլուծելու և մշակելու ավան տեղեկույթը:

Ժամանակակից ֆիզիկայի արժեքային կողմերի վերլուծությունը արդի պատմական նյութի հիմքի վրա աստմային էնեզիայի շահագործումը ռազմական և խաղաղ նպատակներով, մթնոլորտի ապառումը և էկոլոգիական խնդիրների՝ լուծումը

Ֆիզիկայի օգնությամբ, նայիր օգնում է դաստիարակելու քաղաքացի, հումանիստ և խաղաղության պայքարի մարտիկ:

Ֆիզիկայի դասերի պրակտիկ ուղղվածությունը ձևավորում է ստացված գիտելիքներն ու հմտությունները առօրյա կյանքում կենցաղ, էկոլոգիա, առողջության պահպանում շրջակա միջավայրի պահպանում, անվտանգության տեխնիկա և այլն) օգտագործելու կարողություն:

Ֆիզիկայի դասերին սովորողների հոգևոր-բարոյական դաստիարակության միջոցների արսենալը բավականաչափ հարուստ է: Դա և զննական դեկորատիվ միջոցներն են (Ֆիզիկայի կաբինետի ձևավորում, գիտնականների դիմանկարներ, ցուցահանդեսներ և ստենդներ), տեսալսողական միջոցներ (գրական, պատմական օրինակների օգտագործում, գիտնականների ասույթների ձայնագրություն, տեսաֆիլմեր):

Հոգևոր-բարոյական դաստիարակության ամենաճիշտ ուղիներից մեկը դասարանային և արտադասարանական պարապմունքների միջև սերտ կապերի ապահովումն է:

4. Քննադատական մտածողության ձևավորումը հակագիտական և միաստիկական տրամադրությունների վերլուծության ժամանակ:

Գիտելիքի ու հավատի, բանականության ու խորհրդապաշտության, գիտության ու կեղծ գիտության փոխհարաբերությունների հարցը միշտ էլ գոյություն է ունեցել: Սովորողների մեջ հակագիտական դատողությունների տրամադրությունների հանդեպ քննադատական վերաբերմունք դաստիարակելու համար անհրաժեշտ է գիտական աշխարհայացքի ձևավորման վրա ուշադրություն դարձնելուց զատ, սովորողներին ծանոթացնել այն պատմական փաստերին, որոնք վկայում են անցյալում հայտնի միաստիկական երևույթների բացահայտման մասին է :

Սովորողների մեջ տարատեսակ հրաշքների” քննադատական ընկալում ձևավորելու գործընթացում աշխատանքային ակտիվանում նրանց գիտակցությունը, ինչը հնարավորություն է տալիս հրաժարվել խորհրդավոր երևույթների պասիվ

հայեցողությունից և նրանց ճշմարտության հանդեպ կույր հավատից: Աշակերտները սովորում են սթափ և գիտականորեն մտածել, որոշ չափով մշակում են իրենց մեջ երևույթների, իրադարձությունների և նրանց մասին դատողությունների հանդեպ քննադատական վերաբերմունք:

Եթե ֆիզիկայի դասերին լուսաբանել խոշորագույն տեխնիկական նվաճումները, արթնացնել սովորողների մեջ ֆիզիկայի և տեխնիկայի դիալեկտիկական փոխազդեցության փաստերի վերլուծության ձգտում, համակարգել և ընդհանրացնել բնության երևույթների իմացության անձնային նշանակության մասին արժեքային դատողությունները, ինչպես նաև նրանց պրակտիկայում կիրառելու հմտությունները, ապա այդ ամենը աշակերտների մեջ կձևավորի գիտական աշխարհայացքի և ստեղծագործական մտածողություն:

Նման մոտեցումը կօգնի նրանց մեջ դաստիարակելու գիտատեխնիկական կուլտուրայի հիմքերը, կծանոթացնի տեխնիկական խնդիրների լուծման նմուշների հետ, պատկերացում կտա գիտնականի և ինժեների համագործակցության արգասավորության մասին: Արդյունքում սովորողների մեջ երևան կգա արդի գիտության պրակտիկ հնարավորությունների ու նվաճումների հանդեպ արժեքային վերաբերմունք:

Գործնականորեն ապացուցված է, որ ստեղծագործ մտածողության սովորողները տարբերվում են պարզապես ընդունակ երեխաներից զգացմունքների հոսքի առավել խորությամբ ու հարստությամբ:

5. Զարգացնել մարդու՝ որպես բնության բաղադրատարրի, որպես ֆիզիկական իմացության օբյեկտի մասին արժեքային պատկերացումները:

Այս խնդիրը լուծելիս անհրաժեշտ է բարձել մարդկային օրգանիզմի գոյության գործառության հետ կապված ֆիզիկական երևույթների մասին պատկերացումների կարևորությունը, հիմնավորել աղվորական պայմաններում և էկոլոգիական ճգնաժամն ժամանակ մարդու կենսագործունեության հիմնական պարամետրերի հաշվառման անհրաժեշտությանը: Արդյունքում սովորողների մեջ կձևավորվեն մարդու՝ որպես

բնության օրգանական բաղադրիչի մասին իմացական, գեղագիտական, բարոյական և պրակտիկ արժեքային պատկերացումներ:

Մարդու օրգանիզմի կարևոր առանձնահատկություններն ու նրանում առկա հոգևոր պահանջմունքներն հասկանալու համար ֆիզիկայի դասերին ձեռք բերած գիտելիքների կիրառումը սովորողներին ցուցադրում է գիտության և գիտական իմացության արժեքը:

Ֆիզիկայի դասերին զլոբալ էկոլոգիայի հիմնական հարցերին անդրադառնալու անհրաժեշտությունը պայմանավորված է ինչպես այն պայմանների համախմբի ուսումնասիրության սոցիալական պահանջմունքով, որոնց խախտումը մարդկության համար կարող է ունենալ կատաստրոֆիկ հետևանքները, այնպես էլ դրանց համապատասխանող բոլորի համար պարտադիր արգելքների համակարգի ուսումնասիրման պահանջով:

Խոշոր էկոլոգիական ճգնաժամերի օրինակներով սովորողներին անհրաժեշտ է պարզաբանել, որ զլոբալ էկոլոգիական պրոբլեմներ իրոք գոյություն ունեն: Նրանց պարզ պատկերացում տալ առ այն, որ եթե այդ պրոբլեմները մոտակա ժամանակներում չեն հաղթահարվի, ապա կարող են կործանարար հետևանքներ ունենալ ողջ մարդկության հատմար: Կոնկրետ օրինակներով դպրոցականներին ցույց տալ, թե ֆիզիկական, որպես գիտություն և ուսումնական առարկա, ինչ կարող է անձնապես տալ նրանց գիտելիքներ, մեթոդներ մոտեցումներ, գործիքներ) էկոլոգիական պրոբլեմների լուծմանը պատասխանատու և արդյունավետ մասնակցության համար, դրանով իսկ նրանց մեջ ձևավորելով պատրաստակամություն ակտիվորեն մասնակցելու այլ բարձր բարոյական գործունեությանը՝ հանուն սեփական շանի և ի բարորություն շրջապատի Ֆիզիկայի դասերին զլոբալ էկոլոգիայի հարցերի քննարկման դաստիարակչական նշանակությունը կայանում է նաև այն բանում, որ այդ հարցերին անդրադառնալիս և դրանք վերլուծելիս առավել հստակ են դրսևորվում զլոբալ էկոլոգիայի պրոբլեմները լուծելու ձգտումներում ֆիզիկա գիտության իմացական, բարոյական, գործնական և գեղագիտական արժեքները: Ֆիզիկայի դասընթացի ծրագրային նյութը թույլ է տալիս աշխատել այդ ուղղությամբ սկսած 7-րդ դասարանից:

“Ֆիզիկական և տեխնիկական” թեմայի ուսումնասիրման ժամանակ առաջին դասերից մեկում անհրաժեշտ է ծանոթացնել սովորողներին տեխնիկայի զարգացման մեջ իրենց ներդրումն ունեցած գիտնականների կենսագրությանը: Իսկական դրամատիզմով, միևնույն ժամանակ, մտքի ոգու բարձրագույն թռիչքով լեցուն Շիրակացու, Համբարձումյանի, Ալիխանյան եղբայրների, Ցիոլկովսկու, Պոպովի, Կուրչատովի և մյուսների կենսագրությունները հսկայական ներուժ ունեն: Երեխաների աճքում կենդանանում են մարդիկ՝ լեզենդներ, անմնացորդ նվիրված իրենց հայրենիքին ու իրենց գործին, անձնավորություններ, որոնց ճակատագրերում արտացոլվել է մեր դարաշրջանը, իր բոլոր դժվարություններով ու հակասություններով: Դասերին օգտագործելով այս տեղեկությունները, մենք դաստիարակում ենք ապագա հայրենասերներին, որոնք հիշում են, թե ինչ գնով է Հաղթանակը նվաճվել:

Ֆիզիկական գիտելիքների նկատմամբ արժեքային վերաբերմունքի ձևավորման մեթոդաբանությունը հիմնված է դասերի ընթացքում ստեղծված իրավիճակների վրա, որոնք որոշում են աշակերտի անձնական դիրքը ճանաչման գործընթացում, ուսման իմաստը գտնելու նրա անհրաժեշտությունը, ինքնաիրացման անձնական գործառույթների դրսևորման, պատասխանատվության, ստեղծագործական վերաբերմունքի դրսևորումը ֆիզիկական յուրացնելիս՝ որպես գիտելիքի և մշակույթի կարևոր ոլորտ:

Ֆիզիկական գիտելիքների նկատմամբ արժեքային վերաբերմունքի ձևավորումը կառուցվում է փուլերով՝ ուսուցչի աշխատանքի օպտիմալ մեթոդների հիման վրա՝ դպրոցականների մոտիվացիոն ոլորտը փոխելու համար՝ պարտադիր հաշվի առնելով ձևավորման գործընթացի արդյունքի հասնելու մակարդակը:

Ֆիզիկական գիտելիքների նկատմամբ աշակերտների ձևավորված արժեքային վերաբերմունքի չափանիշները վերաբերում են ֆիզիկայի ուսուցման արդյունավետությունը գնահատելու չափանիշներին:

Ուսումնասիրության նպատակները որոշվել են սահմանված նպատակին և առաջ քաշված վարկածին համապատասխան:

- ✓ Վերլուծել ճանաչողության ժամանակակից մոտեցումները՝ որպես արժեքներ փիլիսոփայական և հոգեբանական և մանկավարժական հետազոտություններում և որոշել ճանաչողության կողմնորոշման էական բնութագրերը՝ որպես արժեք:
- ✓ Վերլուծել դիդակտիկայի և ֆիզիկայի մեթոդաբանության մեջ դպրոցականների արժեքային կողմնորոշումների ձևավորման խնդրի վիճակը և որոշել դրա լուծման հնարավորությունները ժամանակակից դպրոցում կրթության փոփոխականության պայմաններում:
- ✓ Մշակել և հիմնավորել աշակերտների արժեքային վերաբերմունքի ձևավորման համակարգ ֆիզիկական գիտելիքների նկատմամբ՝ ուսումնասիրելով նպատակների, միջոցների և ուսումնառության արդյունքների փոխհարաբերությունները ժամանակակից դպրոցի իրական գործընթացում:
- ✓ Բացահայտել ֆիզիկական գիտելիքների արժեքի սուբյեկտիվ և օբյեկտիվ չափանիշները, որոնք կրթության բովանդակությունը դարձնում են դրա ձևավորման հիմնական գործոնը, իսկ գիտելիքների նկատմամբ արժեքային մոտեցումը անհատական կողմնորոշված ուսուցման ամենակարևոր նախադրյալն է:

Հիմնական բանը, որ աշակերտները պետք է սովորեն ֆիզիկայի դասերին, բնության ընդհանրացված գիտական հայացքն է, որը կոչվում է աշխարհի ֆիզիկական պատկեր: Այն միավորում է տեսակների, նյութի կառուցվածքի և շարժման խնդիրները, տարածության և ժամանակի էության խնդիրը: Մինևույն ժամանակ, ֆիզիկական գիտությունը ոչ միայն բնության մասին գիտելիքների համակարգ է, այլև բնության գիտական գիտելիքների մեթոդների համակարգ:

Աշխարհի մասին ձեռք բերված գիտելիքների հիման վրա մարդը որոշակի վերաբերմունք ունի ինքնին գիտելիքների և շրջապատող իրականության նկատմամբ, Այսինքն.գիտելիքը դառնում է մարդու անձնական սեփականությունը, նրա համոզմունքը: Գիտելիքն իր բնույթով տարասեռ է : Դիդակտիկայի և ֆիզիկայի մեթոդաբանության մեջ առանձնանում են գիտելիքների տարբեր տարրեր՝ գիտական հասկացություն, փաստ, օրենք, տեսություն, փորձի մասին գիտելիքներ և կիրառական գիտելիքներ:

Դպրոցական գիտելիքները ներկայացնում են մանկավարժորեն հարմարեցված գիտելիքների համակարգ, որն ըստ էության հետերոգեն է: Այս բոլոր տարրերը կարող են վերագրվել գիտելիքների կազմակերպման երկու հիմնական մակարդակներին՝ էմպիրիկ և տեսական: Ըստ այդմ, կարելի է առանձնացնել երկու տեսակի ճանաչողական գործընթացներ, որոնք առաջացնում են այս գիտելիքները:

Հիմնական բանը, որ աշակերտները պետք է սովորեն ֆիզիկայի դասերին, բնության ընդհանրացված գիտական հայացքն է, որը կոչվում է աշխարհի ֆիզիկական պատկեր: Այն միավորում է տեսակների, նյութի կառուցվածքի և շարժման խնդիրները, տարածության և ժամանակի էության խնդիրը: Միննույն ժամանակ, ֆիզիկական գիտությունը ոչ միայն բնության մասին գիտելիքների համակարգ է, այլև բնության գիտական գիտելիքների մեթոդների համակարգ:

Աշխարհի մասին ձեռք բերված գիտելիքների հիման վրա մարդը որոշակի վերաբերմունք ունի ինքնին գիտելիքների և շրջապատող իրականության նկատմամբ, Այսինքն.գիտելիքը դառնում է մարդու անձնական սեփականությունը, նրա համոզմունքը: Գիտելիքն իր բնույթով տարասեռ է : Դիդակտիկայի և ֆիզիկայի մեթոդաբանության մեջ առանձնանում են գիտելիքների տարբեր տարրեր՝ գիտական հասկացություն, փաստ, օրենք, տեսություն, փորձի մասին գիտելիքներ և կիրառական գիտելիքներ:

Դպրոցական գիտելիքները ներկայացնում են մանկավարժորեն հարմարեցված գիտելիքների համակարգ, որն ըստ էության հետերոգեն է: Այս բոլոր տարրերը կարող են վերագրվել գիտելիքների կազմակերպման երկու հիմնական մակարդակներին՝ էմպիրիկ և տեսական: Ըստ այդմ, կարելի է առանձնացնել երկու տեսակի ճանաչողական գործընթացներ, որոնք առաջացնում են այս գիտելիքները:

Գիտության մեջ փաստերը համարվում են գիտական հետազոտությունների ընթացքում իրականացված դիտարկման և փորձի արդյունքների ամրագրումը: Գիտության փաստերը, լինելով դրա հիմքն ու աղբյուրը, հանդես են գալիս որպես բնության հատուկ օբյեկտների արտացոլում իրենց հարաբերությունների և հարաբերությունների մեջ:

Այն փաստերը, որոնք աշակերտները պետք է սովորեն բնագիտության դասերին, ներառում են մարմինների շարժման տարբեր տեսակներ, նյութի մոլեկուլային կառուցվածքը, նյութի վիճակի ագրեգատային փոփոխությունները, մթնոլորտային ճնշման առկայությունը, դուրս մղող ուժի առկայությունը, սպիտակ լույսի քայքայումը, տաքացնելիս մարմինների ընդլայնումը և այլն: ավելի մասնավոր տեղեկություններ նույնպես պատկանում են փաստացի գիտելիքներին, օրինակ, որ մետաղների խտությունը ավելի մեծ է, քան ջրի խտությունը, որ սառեցման ժամանակ ջրի ծավալը մեծանում է, որ անհնար է ստեղծել "հավերժական շարժիչ" և այլն:

Ֆիզիկայի ուսուցումն ի սկզբանե պետք է կառուցվի այնպես, որ աշակերտները գիտակցեն, որ գիտական փաստերն առանց օրենքների, որոնք հիմք են հանդիսանում դրանց համակարգման և բացատրության համար, և առանց փաստերի հիմքի օրենքները դեռ չեն ստեղծում իրական գիտելիքներ: Գիտելիքը սկսվում է այն ժամանակ, երբ առաջանում է նրանց միասնությունը:

Ուսուցման արդյունքները կախված են ինչպես կրթության նպատակների և բովանդակության ճիշտ սահմանումից, այնպես էլ նպատակներին հասնելու եղանակներից, այլ կերպ ասած՝ մեթոդներից:

Ուսումնական գործընթացը երկկողմանի գործընթաց է, որը համատեղում է ուսուցչի կրթական գործունեությունը և աշակերտի կրթական գործունեությունը: Հետևաբար, դասավանդման մեթոդը "ուսուցչի նպատակային գործողությունների համակարգ է, որը կազմակերպում է աշակերտի ճանաչողական և գործնական գործունեությունը՝ ապահովելով նրա կողմից կրթության բովանդակության յուրացումը և դրանով իսկ ուսումնական նպատակների իրագործումը":

Դիդակտիկայի և մասնավոր մեթոդների պատմությունը ցույց է տվել, որ դասավանդման մեթոդները կախված են ուսուցման նպատակներից և կրթության բովանդակությունից:

Ուսուցման մեթոդը սոցիալական կատեգորիա է, քանի որ դա կախված է հասարակության սոցիալական պատվերից ուսումնական հաստատությանը: Ինչպես գիտեք, մատաղ սերնդի ուսուցման նպատակները փոխվել և լրացվել են գերիշխող

սոցիալական նպատակներին և հասարակության աշխարհայացքին համապատասխան: Այսպիսով, դպրոցի ձևավորման վաղ փուլերում (Ֆեոդալիզմի դարաշրջանում) աշակերտների առջև ծառայած միակ խնդիրը հիմնականում սխոլաստիկ գիտելիքների յուրացումն էր : Ակնհայտ է, որ ուսուցչի օգտագործած մեթոդները հիմնականում կրճատվել են պատմության մեջ. աշակերտները պետք է ընկալեին տեղեկատվությունը և վերարտադրեին այն: Հետագայում (բուրժուական համակարգի զարգացման շրջանում) պահանջ հայտնվեց գործնականում գիտելիքների կիրառումը սովորեցնելու համար: Այս պայմաններում ուսուցիչը պետք է կազմակերպեր ոչ միայն գիտելիքների յուրացումն ու վերարտադրությունը, այլև դրանց գործնական կիրառումը : Ներկա փուլում կրթության նպատակներն արմատապես փոխվել են : Աշակերտների գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների ձևավորմանը զուգահեռ, այսինքն. կրթական խնդիրների լուծում, դպրոցը ունի մի շարք խնդիրներ, որոնք կապված են մատաղ սերնդի զարգացման և դաստիարակության հետ: Դպրոցականների մտածողության զարգացման խնդիրները, նրանց ճանաչողական գործունեությունն ու անկախությունը, ժամանակակից աշխարհընկալման ձևավորումը այսօր առաջնային են : Ըստ այդմ, փոխվել է նաև ուսուցման գործընթացում օգտագործվող մեթոդների համակարգը, որոնց թվում առանձնահատուկ տեղ է պատկանում այն մեթոդներին, որոնք կազմակերպում են տարբեր մակարդակների աշակերտների ճանաչողական գործունեությունը: Այսպիսով, պատմությունը, որպես դպրոցի համար դասավանդման ավանդական մեթոդ, սկսեց խնդրահարույց կերպով կառուցվել, հետաքրքրություն առաջացավ ոչ ավանդական, ստեղծագործական առաջադրանքների նկատմամբ, ուսուցիչները սկսեցին ինքնուրույն, հետազոտական փորձի տարրեր ներմուծել լաբորատոր աշխատանքներում և այլն:

Ավելին, ուսուցման մեթոդների կիրառվող համակարգը կախված է կրթության բովանդակությունից : Կրթության բովանդակության ցանկացած փոփոխություն՝ կրթական գիտելիքների անվանացանկը, դրանց կառուցվածքը, նույնպես ազդում է դասավանդման մեթոդների ընտրության վրա: Այսպիսով, ընդհանրացման սկզբունքը զգալիորեն ազդել է ֆիզիկայի դասավանդման մեթոդաբանության վրա, որպես ամբողջություն, և մասնավորապես դասավանդման մեթոդները. ավելացել է նոր նյութի ներկայացման դեդուկտիվ տեխնիկայի դերը. ավելացել է դասավանդման մեթոդների մասնաբաժինը, որոնք նախաձեռնում են աշակերտների անկախ աշխատանքը,

մեծացնում են նրանց ճանաչողական գործունեությունը. դասավանդման այնպիսի մեթոդներ, ինչպիսիք են հեուրիստական, հետազոտական և այլն, դարձել են ավելի նշանակալից:

Այսպիսով, ֆիզիկայի դասերին դաստիարակության խեղիքը պետք է հիմնված լինի մարդկային գործոնի գաղափարի օգտագործման վրա՝ որպես գիտության գործառույթյան որոշիչ սկզբի: Ուսուցչի նման գործունեության հիմքում պետք է դրվի մանկավարժական հետազոտությունների ընթացքում ուսուցման փորձում ձևավորված այն եզրակացությունը, որ ֆիզիկայի դասընթացի բոլոր հիմնարար հարցերը պետք է քննարկվեն սովորողների՝ իրենց բոլոր կարևոր պրոբլեմներով հանդերձ, պրիզմայով անցկացնելով՝: Քանզի գիտությունը ոչ այլ ինչ է, քան բնության մարդկային հայելին, որն արտացոլում է նրան ճանաչող մարդու բոլոր պահանջմունքները, հետաքրքրությունները, արժեքներն ու մտածողության ոճը:

Երեխաների գիտելիքները, զգացմունքներն ու համոզմունքները ձևավորվում են ուսումնական գործընթացում, այդ պատճառով, ինչպես արդեն նշվել է, դպրոցում որպես հիմնական դաստիարակ հանդես է գալիս ուսուցիչը և նրա գործունեությունը դառնում է որոշակի բարոյական որակներով անձի ձևավորման գլխավոր միջոցներից մեկը: Աշակերտների հետ անմիջական շփման գործընթացում է նա իր անձով, իր խոսքով, օրինակով, վարքով, աշխատանքի և շրջապատող մարդկանց հանդեպ վերաբերմունքով իր դաստիարակիչ ներգործությունն է թողնում երեխաներ զգացմունքների մտքերի վրա: Ուստի ուսուցչի ակտիվ կենսական դիրքորոշումը, նրա գիտելիքների ու հետաքրքրությունների լայնությունը, խոր համոզմունքով և հուզականորեն հագեցած ուսումնական նյութի շարադրման բարձր մակարդակը շատ առումներով կապահովեն ֆիզիկայի ուսուցչի դաստիարակչական աշխատանքի հաջողությունը:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Վերջին կես դարի ընթացքում ներքին դիդակտիկան և ֆիզիկայի դասավանդման մեթոդաբանությունը զգալի արդյունքների են հասել դպրոցական դասընթացի բովանդակության և կառուցվածքի մշակման, ընդհանուր առմամբ դասավանդման գիտական մակարդակի բարձրացման գործում: Ուսուցման գործընթացի հետ կապված մանրակրկիտ ուսումնասիրվել են գիտական հասկացությունները, տեսությունը և փորձը, խնդրահարույց ուսուցման նպատակը և գործառույթները ֆիզիկական ներկայացուցչությունների ձևավորման գործում, աշակերտների ճանաչողական հետաքրքրության և ստեղծագործական մտածողության զարգացման ուղիները: Այս ամենը դրական ազդեցություն ունեցավ իր բոլոր օղակներում Ուսուցման որակի վրա :

Սովորողներին ծանոթացնելով գիտության և գիտական գիտելիքների արժեքներին, մենք, ի վերջո, ձգտում ենք ապահովել, որ այդ արժեքները դառնան աշակերտի ձեռքբերում, որն օգնում է նրան ինքնադրսևորվել որպես ստեղծագործական անձնավորություն: Մարմնավորվելով աշակերտի գործնական փոխազդեցության մեջ ուսումնական գործընթացի իրողությունների հետ, միավորելով առարկան (աշակերտը) և ճանաչողության օբյեկտը (ֆիզիկական երևույթների աշխարհը), հումանիստական արժեքները դասում և արտադպրոցական գործունեության մեջ կողմնորոշում են ուսումնական գործունեությունը աշակերտի համար կենսական նշանակություն ունեցող ուղղությամբ և դրանով իսկ նրա համար անձնապես նշանակալի են դարձնում:

Ֆիզիկական գիտությունը մարդկությանը տվել է բազմաթիվ ակնառու գիտական և տեխնիկական հայտնագործություններ, զգալիորեն ազդել է մարդկության մտածողության վրա, խորը բավարարվածություն է առաջացրել իր մտավոր հնարավորություններից, բայց դա առանձնապես երջանկություն չի բերել: Քանի որ բոլոր ժամանակներում ձևավորվող անհատի համար առաջնային կարևորության հարցը մնում էր Համլետի "լինել, թե չլինել.", ձգտելով գտնել իր յուրահատուկ " ես " - ը, գիտակցել, թե ինչ կենսական խնդիրներ պետք է լուծվեն իրենց համար առօրյա կյանքում: Ժամանակակից փիլիսոփայության և գիտության վերադարձը այս հարցերին, Ի վերջո, հանգեցրեց մարդու կյանքում գիտության դերի էական վերագնահատմանը և

փոխեց Տեղերի ավանդական դասավորությունը ներկայիս հիերարխիայում: Միտումը հետևյալն է.մարդը դառնում է բոլոր գիտությունների չափանիշ:

Ֆիզիկայի դասերին ուսուցման և դաստիարակության ավանդական մեթոդների և ձևերի հետ մեկտեղ, արժեքային մոտեցումը ներառում է աշակերտների վրա հուզական ազդեցության այնպիսի արդեն նշված ձևերի օգտագործումը, ինչպիսիք են երկխոսական հաղորդակցությունը, վստահելի զրույցները և ուսուցչի և աշակերտների կողմից իրենց դիրքորոշման հայտարարությունը ուսումնասիրվող հարցերի և խնդիրների վերաբերյալ, աշակերտների արտացոլումը ուսումնական գործունեության որոշակի բեկորների, ուսումնական նյութի բովանդակության և դրանից բխող համընդհանուր մարդկային էության բարդությունների, ներառյալ անձնական խնդիրները:

Իրականացնելով դասարանում արժեքային մոտեցման մեթոդաբանությունը՝ ուսուցիչը ձգտում է աշակերտներին ծանոթացնել մշակույթի առանձնահատկություններին՝ հիմնվելով հենց ֆիզիկայի նյութի վրա: Ֆիզիկայի՝ որպես գիտության վերաբերյալ աշխարհայացքային, մեթոդական և ընդհանուր գիտական գաղափարների ձևավորում; իմացաբանական արժեքների բացահայտում գիտական թյուրըմբռումների և սխալների օրինակով, որոնք բնորոշ են գիտելիքների իրական գործընթացին ցույց տալով գեղագիտական սկզբունքի դերը ֆիզիկական երևույթների, փորձերի և տեսությունների ուսումնասիրության, ընկալման և դրանց իրազեկման գործում անհատական արժեք; աշակերտների գաղափարների ձևավորում ֆիզիկայի՝ որպես գիտության և ակադեմիական առարկայի գործնական արժեքի վերաբերյալ, հատկապես գլոբալ էկոլոգիայի խնդիրների լուծման և նոստալգիայի մտածողության ձևավորման գործում:

Դպրոցում ֆիզիկայի դասավանդման ուսումնական գործընթացի վերակողմնորոշումը աշակերտի հումանիստական արժեքներին, այս գործընթացի հազեցվածությունը հումանիստական բովանդակությամբ, որը համապատասխանում է գիտության մշակութային իմաստներին և կրթության նպատակներին ժամանակակից պայմաններում: Այս ամենը պահանջում է որոշակի վերապատրաստում և վերապատրաստում հենց ուսուցչի կողմից: Այն ներառում է ուսուցչի մեջ հստակ գաղափարների ձևավորում անհատականության ձևավորման և զարգացման գործում

արժեքների դերի և գործառույթների և այդ արժեքների վրա ազդելու մեթոդաբանության վերաբերյալ՝ դրանց ամրապնդման և զարգացման համար, որոնք միաժամանակ բնորոշ են ինչպես ֆիզիկական գիտությանը, այնպես էլ այն արտացոլող առարկային, ինչպես նաև աշակերտի ինքնությանը: Կարևոր է, որ ուսուցիչը համոզված լինի, որ դպրոցում ուսումնական գործընթացի բարձրագույն արժեքը աշակերտն է: Նրա անհատականությունն իր բոլոր կարիքներով, հետաքրքրություններով և արժեքներով, որ դպրոցական ֆիզիկայի դասընթացն ունի զգալի արժեքային ներուժ, որի իրականացումը ուսման գործընթացում թույլ է տալիս ձևավորել անհատականության արժեքային միջուկը և դրանով իսկ նպաստում է դրա ինքնաիրացմանը: այս դեպքում ուսուցիչը պետք է հասկանա, թե ինչ է կատարվում դպրոցում և ինչպես է Եվ այս առումով դասավանդումը ուսուցչի կյանքի որոշակի ձև է՝ բավականին բարձր էթիկական չափանիշներով, աշակերտների, նրանց ապագայի նկատմամբ բարոյական պատասխանատվության ձև:

Այսպիսով, հիմնական եզրակացությունը. ուսուցման մեջ արժեքային մոտեցումը ենթադրում է աշակերտի անհատականության ձևավորում այն մշակույթի հարստություններին ծանոթացնելու գործընթացում, որն ունի դպրոցական ֆիզիկայի դասընթացը, որը նախկինում լրացվել է հատուկ ընտրված սոցիալ-մշակութային նյութով, որը թույլ է տալիս բացահայտել գիտական գիտելիքների արժեքները:

Երկրի զարգացման հաջողությունները մեծապես կախված են նրանից, թե ինչ տեմպերով կավելանա հասարակության մտավոր ներուժը, Այդ իսկ պատճառով դպրոցականների նպատակային մտավոր զարգացումը կարևոր է առաջին հերթին բոլոր ուսումնական առարկաների և ֆիզիկայի ուսուցման գործընթացում: Այս առումով կարևոր է, որ աշակերտները զարգացնեն իրենց գիտելիքները և զարգացնեն իրենց գիտելիքները:

Առաջարկում ենք արտադասարանական աշխատանքի տարատեսակ ձևերի մի քանի թեմաներ, որոնք կարող են օգտագործվել ֆիզիկայի դասերին:

Գիտական վիկտորինաներ. “Նոբելյան մրցանակի դափնեկիրներ”, “Հայտնագործությունների պատմությունից”, “Գիտնական ֆիզիկոսների ընտանեկան գերդաստաններ”, “Ֆիզիկոսները հայրենասիրության մասին”

Ֆուլկլորային վիկտորինաներ. “Առածն իզուր չի ասվում”, “Գուշակում եմ - գուշակիր”, “Ինչ հրաշք են այդ հեքիաթները”:

Գիտխորհրդի հիստ (բանավեճեր, դիսպուտներ): “Կյանքն ու էլեկտրամագնիսական դաշտը”, “Միջուկային էներգետիկա թեր ու դեմ”, “Ճանապարհորդություն էլեկտրամագնիսական ալիքների սանդղակով “էներգետիկայի խնդիրներն ու շրջակա միջավայրի պաշտպանությունը”, “Բնության մասին գիտության ծագումն ու զարգացումը”, “Աշխարհի ֆիզիկական պատկերը և այլընտրանքային պատկերացումներ”, “Ֆիզիկան ու կենդանի բնությունը”, “Լույսի բնույթը”:

Ֆիզիկայի երեկոներ Վ. Համբարձումյանի, կամ ընդհանրապես ` Բյուրականի աստղադիտարանի գիտական գործունեությանը, Հայաստանում ֆիզիկայի ինստիտուտի ստեղծման և միջուկային ֆիզիկայի զարգացման պատմությանը, լազերային ֆիզիկայի զարգացման մեջ հայ գիտնականների ունեցած ներդրումին նվիրված երեկո, ֆիզիկա-հրաշքների երկիր, ֆիզիկոսները կատակում են:

Ցուցահանդեսներ. “Ֆիզիկան մեր տանը”, կենցաղային սարքերն օգտագործելիս անվտանգության կանոնների պահպանում, “երկրաբանական անկյուն”, “Սևանա լճի էկոլոգիական խնդիրներ”, “Ֆիզիկան և մարդու օրգանիզմը”, “Ֆիզիկան և մանկական խաղալիքը”. “Տիեզերական թռիչքների 50 տարին”, “Հաղթանակի զենքը”:

Էքսկուրսիաներ. “ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետը”, “Քաղաքի շինհրապարակները”, “Գործարանի արտադրամասը”, Պոլիլիինիկայի ֆիզիոթերապեֆտիկ կաբինետը”, “Հեռուստակենտրոն”, “Էլեկտրակայան ” Հեռախոսակայան” Թոչնաֆաբրիկա”, “Բյուրականի և Մեծամորի աստղաֆիզիկայի աստղադիտարանը”, “Քարահունջի հին աստղադիտարանը”: Աշակերտների կամ ուսուցչի ստեղծած տեսանյութ, պատրաստի սլայդների և տեսաֆիլմերի համար երաժշտության ընտրություն` սա ևս աշխատանքի մի մասն է: Երեխաները սովորում են դիտել, հետազոտել, ընդհանրացնել, իսկ ուսուցիչը

միշտ կարող է գտնել սովորողների իմացական գործունեությունը ակտիվացնող միջոցներ:

Ֆիզիկայից գեղագիտության ոլորտից տեսական գիտելիքների միավորումը պրակտիկ գեղարվեստական հմտությունների հետ հնարավորություն կտա բարձրացնել սովորողի ընդհանուր կուլտուրական մակարդակը, ընդարձակել նրա հետաքրքրությունները, կնախապատրաստի մտահորիզոնն ու արտադասարանական աշխատանքում ևս իրականացնել գեղագիտական դաստիարակություն:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Պետրոսյան Ռ. Ե., Մանկավարժական համակարգում ուսուցչի միջանձնային փոխհարաբերությունների արժեքային համակարգի էվոլյուցիան: Մանկավարժության և հոգեբանության խնդիրներ:
2. Պետրոսյան Ռ. Ե., Ուսուցչի մասնագիտական գործունեության գնահատման ժամանակակից մոդելները:
3. Հանրակրթության պետական կրթակարգ:
4. Միջնակարգ կրթության պետական չափորոշիչ:
5. Մասնագիտական զարգացման ձեռնարկ ուսուցիչների համար:
6. Հանրակրթական դպրոցի «ֆիզիկա» առարկայի չափորոշիչ:
7. Յու. Ամիրջանյան – Բարոյագիտական զրույցներ:
8. Ա. Ա. Բալյան - Դաստիարակության հոգեբանական հիմունքներ:
9. Ս. Մանուկյան – Մանկավարժագիտություն:
10. Бордонская Л.А. Физические задачи общекультурного содержания. Чита. 1997.
11. Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества. М.. 1986.
12. Канке В.А. Этизация преподавания наук: Теория и рекомендации. Обнинск, 1996.
13. Ценностные аспекты развития науки. М., 1990.
14. Щербаков Р.Н. Ценностные аспекты процесса обучения и воспитания на уроках физики. М., 1998.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն.....	2
Արժեքային համակարգի ձեւավորումը <<Ֆիզիկա>> առարկայի դասավանդման ընթացքում.....	3
Եզրակացություն.....	17
Օգտագործված գրականության ցանկ	22